

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІ**

Матеріали X науково-практичної інтернет-конференції

**«Інноваційні аспекти сучасних технологій
виращування сільськогосподарських культур»**

присвячена 115 річчю з дня народження професора Є. С. Гуржій

31 березня 2021 року.

Полтава

УДК 631.5
1-66

Матеріали X науково-практичної інтернет–конференції «Інноваційні аспекти сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур» (присвячена 115 річчю з дня народження професора Є. С. Гуржій) / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтавська державна аграрна академія, 2021. 104 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавської державної аграрної академії та інших навчальних і наукових закладів Міністерства освіти і науки України, науково-дослідних установ НААН

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

В.В. Гангур - доктор с. – г. наук (відповідальний редактор);
О. А. Антонець - кандидат с. – г. наук (заступник відповідального редактора);
О.М.Куценко - професор
О. С. Пипко - кандидат с. – г. наук ;
С.В. Філоненко - кандидат с. – г. наук .
О.Г. Міленко - кандидат с. – г. наук ;
О.В. Бараболя - кандидат с. – г. наук ;

Рекомендовано до друку вченою радою факультету агротехнологій та екології
ПДАА, протокол № 8 від 4 березня 2021року

Ласло О.О., Ярмач А., Табурянський Р., Клюка Ю. Бакові композиції регулятора росту вимпел-2 й мікродобрива у технологіях вирощування ярих та озимих зернових культур	54
Ласло О.О., Мотрій В.В., Козак В.П., Мельничук А.В. Застосування комплексних мікродобрив та росту у технологіях вирощування сільськогосподарських культур	58
Лень О.І., Ткаченко Т.М., Дикань О.О. Урожайність кукурудзи залежно від системи удобрення	62
Марініч Л.Г., Пасічник Є.О. Формування насінневої продуктивності сортів люцерни селекції Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції імені М.І. Вавилова ІС і АПВ НААН	65
Марініч Л.Г., Сосюра В.В. Насіннева продуктивність селекційних зразків стоколосу безостого	70
Сокирко М. П., Марініч Л. Г., Кавалір Л. В., Бохан З. М. Генетичний аналіз зразків стоколосу безостого за елементами кормової продуктивності	75
Сухоставський О. А., Насіннева продуктивність гороху залежно від застосування системи захисту посівів від бур'янів	79
Філоненко С.В., Заліський С.М., Доцільність застосування ґрунтових гербіцидів за вирощування буряків цукрових	83
Філоненко С.В., Векленко О.С. Вплив тривалості вегетаційного періоду висадків буряків цукрових на їх насінневу продуктивність ...	88
Філоненко С.В., Кочерга А.А., Пипко О.С., Ярмоленко П.М. Ефективність різних стратегій хімічного захисту посівів кукурудзи від бур'янів	92
Чучвага В.І., Кривошеєва Л.М. Методологічні аспекти селекції льону-довгунця на стійкість до фузаріозу	97
Шакалій С.М., Писаренко Є.В. Аналіз продуктивності сортів гороху безлисточкового типу	100

Наслідком впровадження програми імунологічного забезпечення селекції льону-довгунця є створення нових сортів Глінум, Гладіатор, Есмань, Сіверський та Усівський, які рішенням Державної комісії по сортовипробуванню занесено до Реєстру сортів рослин України.

На даний час на вивченні у Державному сортовипробуванні знаходиться перспективні сорти льону-довгунця Гетьман, Чернечі джерела.

Бібліографічний список:

1. Неофитова В.К. Фитопатологические основы селекции льна-долгунца на комплексную устойчивость к основным патогенам / В.К. Неофитова, А.М. Богук // Защита растений: Науч. тр. Беларус. НИИ защиты растений. – Минск, 1984. – Выпуск IX. – С.3-9.
2. Портянкин Д.Е. Популяционное изучение возбудителя фузариозного увядания льна в Белоруссии / Д.Е. Портянкин, В.А. Терехова // Микология и фитопатология. – 1988. – Т.22, в.4. – С.362-368.

Chuchvaha V.I., Kryvosheyeva L.M. Methodological aspects of fibre flax breeding for resistance to fusarium wilt. The scheme of the main stages of immunological support of fibre flax breeding for resistance to fusarium wilt based on research conducted at the Institute of Bast Crops has been developed.

УДК 633.358:631.524.846631.526.32

АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНОСТІ СОРТІВ ГОРОХУ БЕЗЛИСТОЧКОВОГО ТИПУ

Шакалій С. М., кандидат с.-г. наук, старший викладач кафедри рослинництва
Писаренко Є. В., здобувач СВО Магістр за спеціальністю 201 – Агрономія

Полтавська державна аграрна академія

Дослідженнями проведеними протягом 2018 – 2020 рр., основними факторами, що впливають на формування врожаю гороху, були метеорологічні умови, що в основному позначилося на показниках структури врожаю сортів гороху безлисточкового типу.

Однією з актуальних проблем у світі є проблема виробництва рослинного білка. У країнах, що розвиваються це необхідно, перш за все, для задоволення

потреб в харчовому рослинному білку, а в промислово-розвинених країнах - для забезпечення кормовим білком тваринництва. Найважливішим джерелом рослинного білка в багатьох країнах світу є зернобобові культури, в тому числі і горох [1].

В умовах диспаритету цін на мінеральні добрива і продукцію рослинництва значення зернобобових культур істотно підвищується. Їх роль в сучасному землеробстві важко переоцінити. Як азотофіксуючі культури вони збагачують ґрунт симбіотичних, практично безкоштовним азотом, що дозволяє істотно скоротити витрати на азотні мінеральні добрива [2].

Мікробіологічна фіксація молекулярного азоту є єдиним шляхом постачання рослин зв'язаним азотом, при якому принципово неможливо забруднення ґрунтів і водою нітратами. Крім того, біологічний азот недорогий, оскільки на активізацію діяльності азотфіксуючих мікроорганізмів не потрібно великих енергетичних витрат [3].

Найбільш невирішеною проблемою землеробства є вибір способу основного обробітку ґрунту, в тому числі і під горох. На сучасному рівні розвитку науково-технічного прогресу пріоритетного значення набуває проблема отримання продукції з використанням енергозберігаючих технологій.

До таких відносять мінімальний і нульовий обробіток ґрунту, яку останнім часом досить активно використовують в землеробстві. Однак її переваги в основному заявлені виробниками відповідної техніки, а наявні суперечливі думки дослідників з питань впливу обробки і добрив на врожайність і якість зерна гороху не дозволяють зробити однозначні висновки про їх використання [4].

Залежно від вибору способу основного обробітку ґрунту повинна змінюватися і система застосування добрив, як органічних, так і мінеральних, розробку якої в сучасних умовах необхідно здійснювати з урахуванням конкретних ґрунтово-кліматичних умов господарства та можливих варіантів удобрення сільськогосподарських культур, фітосанітарного стану посівів в зерновій сівозміні при отриманні високих врожаїв відповідної якості необхідно розробити найбільш оптимальне поєднання способів основного обробітку ґрунту і систем [2].

Це є актуальною проблемою в зв'язку з погіршенням екологічного, енергетичного і економічного стану сільськогосподарського виробництва.

Одною з основних ознак, що характеризують господарську цінність сорту, є його врожайність, яка залежить від числа плодоносних рослин на одиницю

площі і маси насіння на 1 рослину продуктивності.

Продуктивність рослини визначається кількістю бобів на рослині, кількістю насіння в бобі і масою 1000 насінин.

Кількість бобів на рослині. Ця ознака залежить від кількості продуктивних вузлів і бобів на продуктивному вузлі. У наших дослідках в середньому за 2018-2020 рр. максимальною кількістю бобів відрізнялися сорти Полтавець 2, Зіньківський. Морфотипи Царевич, Отаман виділилися щодо меншою кількістю бобів (табл. 1). Ознака кількості бобів на рослині залежить не тільки від сортових особливостей, але і від зовнішніх факторів.

Таблиця 1

**Показники елементів структури врожаю гороха
(в середньому за 2018–2020 рр.)**

Сорт	Кількість, шт.			Маса зерен з 1 рослини, г	Маса 1000 зерен, г
	бобів на 1 рослині	зерен в 1 бобу	зерен з 1 рослини		
Полтавець 2	3,0±1,12	3,26±0,22	9,78±4,0	2,42±1,115	232±20,16
Зіньківський	3,0±1,15	3,20±0,48	9,8±4,4	2,49±1,22	243±16,16
Царевич	2,8±1,12	3,36±0,24	9,5±4,4	2,43±1,16	242±12,08
Отаман	2,4±0,60	3,78±0,61	9,4±3,7	1,96±0,84	202±15,60

Так, в 2018 році кількість бобів на рослині у досліджуваних сортів коливалася від 1,4-1,5 шт., в 2019 р. від 2,5-3,8 шт., В 2020 р. від 1,9-2, 4 шт.

Кількість насіння в бобі. Щодо сприятливого для росту і розвитку гороху року 2018 і 2020 найбільша озерненість бобів була відзначена у сорту Отаман 55 - 4,9 і 4,2 шт, а в посушливий 2020 рік у сорту Полтавець 2 - 3,6 шт. Дещо з меншою кількістю насіння в бобі характеризувалися сорти Зіньківський та Царевич (табл. 1.)

Кількість насіння з рослини. Одною з найбільш важливих ознак в структурі врожаю є кількість насіння на рослині. В середньому за 2018- 2020 роки максимальною кількістю насіння відзначилися сорти Полтавець 2 та Зіньківський. Дещо їм поступилися за кількістю насіння на рослині сорти: Царевич та Отаман.

Маса 1000 насінин (крупність). Маса 1000 насінин є важливим показником оцінки сортів багатьох сільськогосподарських культур, в т. ч. і гороху.

Вона залежить від генотипу сорту і метеорологічних факторів. У наших дослідженнях в середньому за 2018-2020 роки найбільш крупнонасінним

виявилися сорти Зіньківський (243,2 г), Царевич (242,4 г), а найменшим значенням ознаки виділився сорт Отаман (202 г) (табл. 1).

Маса насіння рослини (продуктивність). У наших дослідженнях, в середньому за 2018 - 2020 роки, найбільшою насінневою продуктивністю відзначилися сорти Полтавець 2, Зіньківський, Царевич. Дещо їм поступився по продуктивності сорт Отаман (табл. 1).

Основними факторами, що впливають на формування врожаю гороху, в роки проведення досліджень були метеорологічні умови, що в основному позначилося на показниках структури врожаю сортів гороху безлисточкового типу.

Бібліографічний список:

1. Гончар Т. М. Удосконалення технології вирощування гороху на зерно в умовах правобережного Лісостепу України: Дис. канд. наук 06.01.09. Київ, 2008. 250 с.
2. Ермантраут Е. Р., Присяжнюк О. І. Прогнозування продуктивності гороху. Збірник наукових праць Інституту землеробства. Вип. 77. Київ, 2005. С. 76-82.
3. Черенков А. В., Клиша А. І., Гирка А. Д., Кулініч О.О. Зернобобові культури: сучасні технології вирощування: монографія. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. 110 с.
4. Иконникова В. В. Влияние различных сроков сева на формирование листового аппарата гороха. Вісник ОДЕКУ. 2009. № 8. С. 104–112.

Shakaliy S. M. After spending the length of 2018 - 2020, the main factors, which are injected into the form of a crop of peas, have meteorological thoughts, but in the main, on the indicators of the structure, I crop varieties of leafless peas.